

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)

w sprawie lekarza M. B.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 25 stycznia 2024 r.

skargi obrońcy obwinionego lekarza M. B. – adwokata S. W.

na orzeczenie Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 7 lipca 2022 r., sygn. akt [...],

uchylające orzeczenie Okręgowego Sadu Lekarskiego [...] z dnia 19 stycznia 2022

r., sygn. akt [...] i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania temu sądowi

na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 112

pkt 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (dalej: u.i.l.)

postanowił:

**uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę Nacelnemu
Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o
kosztach.**

UZASADNIENIE

Lekarz M. B. został obwiniony o to, że:

1. badając w dniu 28 maja 2019 r. K. L. jako lekarz izby przyjąć w S. w K. nie dołożył należytej staranności, a w szczególności nie przeprowadził adekwatnego do zgłaszanych dolegliwości badania lekarskiego, w tym nie zebrał dokładnie wywiadu, nie ocenił zaburzeń mowy, objawów ogniskowych, prób zborności oraz nie zamieścił informacji na temat ewentualnej pionizacji i badania równowagi pacjenta, czym naruszył art. 8 Kodeksu Etyki Lekarskiej w zw. z art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (dalej: u.z.l.l.d.);
2. w dniu 28 maja 2019 r. jako lekarz izby przyjąć w S. w K. nie wykazał zrozumienia w stosunku do osób bliskich chorego, grożąc powiadomieniem policji i prokuratury, czym naruszył art. 19 Kodeksu Etyki Lekarskiej w zw. z art. 4 u.z.l.l.d.

(wniosek o ukaranie – k. 146-147v akt o sygn. [...])

Orzeczeniem z dnia 19 stycznia 2022 r., sygn. akt [...], Okręgowy Sąd Lekarski [...] w pkt I oraz II orzeczenia uniewinnił obwinionego lek. M. B. od popełnienia czynu zarzucanego mu z pkt 1 i 2, zaś w pkt III orzeczenia kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa (orzeczenie wraz z uzasadnieniem – k. 13-15v akt o sygn. II ZSG 6/23).

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości na niekorzyść obwinionego Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej lek. med. M. S., zarzucając mu obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 61 ust. 3 u.i.l., poprzez dowolną i wybiórczą, a nie swobodną i opartą na wiedzy medycznej i doświadczeniu zawodowym ocenę dowodów. W oparciu o powyższe zarzut, Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uznanie obwinionego winnym popełnienia zarzucanych mu we wniosku o ukaranie czynów i wymierzenie za każdy czyn kary nagany ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania (odwołanie wraz z uzasadnieniem – k. 16-19v akt o sygn. II ZSG 6/23).

Orzeczeniem z dnia 7 lipca 2022 r., sygn. akt [...] Naczelny Sąd Lekarski uchylił w całości orzeczenie Okręgowego Sądu Lekarskiego [...] z dnia 19 stycznia 2022 r., sygn. akt [...] i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania przez Sąd I

instancji. W uzasadnieniu Naczelny Sąd Lekarski stwierdził, iż istnieje potrzeba ponownego rozpoznania sprawy obwinionego lek. M. B. przez Sąd I instancji z uwagi na dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego (zawodowego). W ocenie Naczelnego Sądu Lekarskiego, Okręgowy Sąd Lekarski [...] prowadząc postępowanie dowodowe, mające na celu dokonanie ustaleń faktycznych, nie wyczerpał istniejących w podniesionej sprawie możliwości dowodowych. Nadto, Okręgowy Sąd Lekarski [...] swoje rozstrzygnięcie oparł wyłącznie na wyjaśnieniach obwinionego przy pominięciu ujawnionych w sprawie zeznań świadków. Zdaniem Naczelnego Sądu Lekarskiego, w ramach ponownego rozpoznania sprawy, Okręgowy Sąd Lekarski [...] winien rozważyć przeprowadzenie dowodu z opinii specjalisty neurologii (orzeczenie wraz z uzasadnieniem – k. 10-12v akt o sygn. II ZSG 6/23).

Od powyższego orzeczenia złożył skargę obrońca obwinionego – adw. S. W., zaskarżając to orzeczenie w całości, na korzyść obwinionego, zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w całości w celu przeprowadzenia dowodu z opinii specjalisty neurologa, podczas gdy przepis art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. upoważnia do takiej decyzji wówczas, jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. W oparciu o powyższy zarzut, obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Nacelnemu Sądowi Lekarskiemu jako sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu skargi obrońca obwinionego podniósł, że Sąd II instancji miał możliwość dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego w toku postępowania odwoławczego, czego nie uczynił. Obrońca obwinionego zaznaczył, że rozważania co do przeprowadzenia uzupełniającego dowodu z opinii kolejnego biegłego nie uzasadniają uchylenia orzeczenia Sądu I instancji i przeprowadzenia całego postępowania na nowo, bowiem jawią się być jako niezgodne z obowiązującymi przepisami (skarga obrońcy obwinionego – k. 4-7 akt o sygn. II ZSG 6/23).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna i musiała prowadzić do uchylenia zaskarżonego orzeczenia celem ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, gdy wykaże, iż dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k. albo na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu meriti. Trzecią ustawową podstawę orzeczenia kasatoryjnego sądu odwoławczego stanowi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. W każdej z tych sytuacji, sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku Sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 lutego 2019 r., IV KS 3/19, Legalis nr 1872422).

W ocenie Sądu Najwyższego, skarga okazała się zasadna ze względu na fakt naruszenia przez Naczelny Sąd Lekarski art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. W sprawie nie zaistniała bowiem podstawa do uchylenia orzeczenia Sądu I instancji i przekazania jej do ponownego rozpoznania ze względu na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Jak zauważa się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wskazana w przepisie art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu w całości jako przesłanka uchylenia przez sąd odwoławczy wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ma miejsce w sytuacji, gdy orzekający sąd I instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co w realiach sprawy skutkowało nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych

składających się na przewód sądowy w sądzie I instancji. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, Lex nr 2664394).

Przypomnienia wymaga fakt, iż obecny model postępowania przed Sądem odwoławczym przewiduje nie tylko możliwość, ale wręcz obowiązek dążenia tego Sądu – w drodze przeprowadzenia własnych czynności dowodowych – do wyjaśnienia okoliczności, które budzą jego wątpliwości. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2020 r., V KS 21/20, Lex nr 3130115 przyjęto, że: *„dostrzegając potrzebę poszerzenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wynikającą z przyjęcia trafności zarzutów (...) sąd odwoławczy miał obowiązek samodzielnie ten materiał uzupełnić, a następnie dokonać jego całościowej analizy i dopiero na tej podstawie wnioskować o słuszności rozstrzygnięcia sądu I instancji”* (zob. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r., V KS 2/21, Lex nr 3156170).

Skoro Naczelny Sąd Lekarski w niniejszej sprawie uznał, że: *„Okręgowy Sąd Lekarski [...] prowadząc postępowanie dowodowe, mające na celu dokonanie ustaleń faktycznych, nie wyczerpał istniejących w podniesionej sprawie możliwości dowodowych (...), a w ramach ponownego rozpoznania sprawy, winien rozważyć przeprowadzenie dowodu z opinii specjalisty neurologii”* (s. 2 uzasadnienia), to właściwym rozwiązaniem było samodzielne uzupełnienie dowodów dotyczących tej materii, poczynienie stosownych ustaleń oraz samodzielnej oceny dowodów zgodnie z art. 7 k.p.k. W tym celu nie było bowiem wcale konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości przed Sądem I instancji. Ponadto, Naczelny Sąd Lekarski – nie wykazując przy tym nierzetelności całego postępowania pierwszoinstancyjnego – podkreślił jedynie potrzebę rozważenia dowodu z opinii specjalisty neurologa (s. 4 uzasadnienia), nie podnosząc przy tym, że doszło do nieprawidłowego przeprowadzenia większości dowodów, co uzasadniałoby, co do zasady, wydanie wyroku kasatoryjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2021 r., II KS 22/21, Lex nr 3316621). Jeśli zatem w sprawie chodziło jedynie o to, by materiał dowodowy uszczegółowić, „poszerzyć” i „uzupełnić”, to nie było żadnych przeszkód, by czynności te przeprowadził sam Sąd odwoławczy.

Z tego względu postawiony w skardze obrońcy obwinionego zarzut naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. należało uznać za trafny,

a jego konsekwencją jest uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach. W tym postępowaniu Sąd przeprowadzi te wszystkie dowody, które uzna za konieczne, a następnie dokona oceny całości materiału dowodowego na podstawie art. 7 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ał]